

Изази неђељом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по год. 5 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Претплата шаље се у пливеним писмима непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом уплате на пошту у Котор. Дописници пишу се уредним шриком. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За веће и на дужи вријеме мање.

„ТЕЛЕГРАМИ ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Беч, 21 јануара. — Говори се да је кронпринц оставио пет писама, управљених: Ђесару, Ђесарици, Стефанији, ерцхерцогу Отону и принцу од Браганица. — Ђесар је примио данас ерцхерцога Франца Фердинанда и задржао га крај себе по уре. Ђесар ће на станици чекати белгијскога краља и краљицу, који стижу поћас.

Париз, 21 јануара. — Посланик Казо (бонапартиста) тражио је да се прогласи као хитан приједлог о скрутинијуму у окружним. Тражба је одбијена била са 359 против 174 гласа. Говори се о несугласици међу министима.

Беч, 22 јануара. — „Фремден-блат“ каже да је велика утјеха што је Ђесар имао снаге да поднесе тешки удар, не помиривши своје здравље. Даље јавља да је по Ђесарском овлашћењу објављен прави узрок смрти напљедникове прије доласка Тисина у Беч. — Белгијски краљ и краљица помолише се Богу крај шкрипке покојникове. Прије подне полазише их Ђесар и Ђесарица.

Беч, 23 јануара. — Ђесар је исказао своје задовољство ради држања све аустријске штампе, а на по се бечке. — Није истинит глас пронесени, да ће напљедница Стефанија отићи за вазда из Аустрије. — Гомила народа што је наврла да гледа мртваци, бјеше тако велика, да је пробила војничке редове, те се ранило неколико чељади, а неколико их се преснијетило.

Беч, 23 јануара. — У круговима добро обавијештеним није познато да ерцхерцог Карл Лудвик намишља одрећи се напљедства, као што неки говоре.

Биоград, 23 јануара. — Пориче се што неке новине јављају, да је напљедник пријестола паздравио својој матери.

Букурешт, 23 јан. — Скуп либерала и конзервативаца наложи Катарџији и Вернешку, да се споразумију са Лаховари ради ријешења кризе. — Покрајина Добруча тражи од сабора да је потпуно асимпира уставној владавини цијеле Румунске.

Париз, 23 јануара. — Извјесно је да се спрема измјена у министарству, али се не зна одиета ци који ће министар одступити, ни који ће уљести у нови кабиоет.

Будапешт, 24 јан. — Јокај је штампао у „Немзегу“ ово писмо покојнога напљедника, управљено начелнику одјелења Себенију: — Шиљем вам додатак к мојој опоруци. Распоредите према овоме додатку и према опоруци коју сам учинио договорно са мојом синурицом. Уз ово шиљем вам златап кључ којим ћете отворити шкратију од столица у мојој писарници у двору, и ту ћете наћи мојијех рукописа, између којих ћете, по вашој увиђавности, одабрати оне који се могу предати јавности, — на што вас овим писмом правилно овлашћујем. Ја морам прекинути живот. Поздравите у моје име све моје добре пријатеље и познанике. Живите срећно. Бог нека благослови нашу милу отаџбину. — Ваш Рудолф.

Париз, 25 јануара. — Гијо Десањ (радикалац) постављен је за министра правде.

Софија, 25 јануара. — Затворено је око четрдесет цанковљеваца раи пјаса а, које су пјасали бугарском

егзарху у Цариград. Неки су ослобођени по што дадоше јамство у новцу.

Беч, 25 јануара. — Погреб напљедников био је по церимонијалу. За послама пјасу: Ђесар, ерцхерцези, дипломате, министри аустро-угарски, посланици и други достојанственици. Ред најљепши владао је. Сав народ топло је саучествовао.

Беч, 25 јануара. — Ђесар је издао проглас, у коме захваљује народу у име своје, Ђесарици и Стефанији ради дирљивих исказа вјерности. Препоручује се Богу нека му удијели снаге да би могао устрајати ради опћег добра и ради уздржања мира. Најпослије увјерава да ће се држати пута којим је до сад ходио.

Беч, 26 јануара. — Ђесар примивши предсједништва обију камара, захвали им на њиховом појаловању и рече да га поврх свега у тужној прилици тјешњи љубав према династији. Особито истаче како му је Ђесарица у овим тешким данима била велика потпора. — Тиса је био код Ђесара уру и по. — Пуковник Рошинов, у име невскога пука, ставио је на носила лавор-вијенац од сребра.

Беч, 26 јануара. — Говори се да ће грчки краљ, пошто се врати из Петрограда, гдје ће бити на свадби кнегиње Александре, сврнути у Цариград, да полази Султана.

Беч, 26 јан. — „Фремденблат“ оштро се окомљује на француске новинистичке новине, на енглеске њима палик, као и на пансловенске, које тврде да је Рудолф био противник савеза са Њемачком. Каже: ако та претпоставка гађа да стави неповјерење између пријатеља, није циља погодила, нити ће га погодити. — Ђесарска објава захваљује војсци, мрпаци и домобранству аустро-угарском ради исказа тврде вјерности.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 28. Јануара.

Као што смо накнадно извјештени, изапла је Највиша Наредба, по којој Свијетли Књажевски Двор има три неђеље дана жалити за блаженопокојним Напљедником Аустро-Угарским Рудолфом.

Званични извјештај о смрти напљедника аустријског Рудолфа гласи:

„Податци који су били обнародовани повodom поражавајућег удеса смрти Њег. цар. и краљ. Височанства напљедника надвојводе Рудолфа, били су засновани на првим опажањима, која је најближа околнина узвишеног самртника под утицајем кобног догађаја учинила. Та околнина, кад је кроз обијена врата доспјела у спавајућу одају, нашла је Њег. цар. и краљ. Височанство мртвог у постељи, и на том првом утицају засноване су све вијести које у Беч доспјеше, а тако исто и мњење, да је смрт наступила услјед капље у срцу.“

Присутни позвали су на мах брзојавно двореког савјетника др-а Видерхофера, да одмах дође у Мајерлинг, који је услед тог позива по пријему позива с мјеста крећу на пут.

Код прегледа што га је др. Видерхофер одмах по доласку у Мајерлинг спровео констатовано је, да се на глави покојников налази прилично велика рана, која је проузрокована пушчањем куршумом и услед које су се кости на љубави у већој мјери уључуле, тако, да је смрт непосредно морала наступити.

Поред крвета у близини десне руке напљедника нађен је испуљен револвер и подложак смртоносног оружја неључивао је сваку сумњу о томе, да је покојник сопственом руком смрт своју проузроковао.

Пошто су млађи који су Њег. цар. и краљ. Височанство послуживали у другим зградама били смјештени, и пошто је слуга, који је Њег. Височанству зарад приређивања лова био додијељен по нарочитом налогу покојниковом на кратко вријеме био изван куће — то је разумљиво, зашто нико није чуо прасак револвера.

Комисија која је неодложно била послана у Мајерлинг имала је да на основу постојећих прописа састави протокол о учинку и свима осталима моментима.

Не можемо да прећутимо, да су неколико особа из најближе околнине Њег. цар. и краљ. Височанства за ово неколико пошљедних дана примјетили чешће на њему аниме живачане раздражености, те се отуд мора прихватити мишљење, да је кобно догађај слиједио под утицајем моментано поремећене свијести.

Осим тога мора се напоменути и то, да је Њ. В. у потоње вријеме натио често од главобоље, што је он сам приписивао томе, што је прошле јесени у јахању заједно с коњем пао. Ова негода пријатна је тада услјед нарочите зановијести Њ. В.

*

О томе имају ове подробије вијести.

У понедељник послједне подне у 3 сахата дошло је краљевић у фијакеру у Мајерлинг. Пошто је прихватио отишао је одмах у своје одаје, јер је на путу био набебао. Свечера био је у друштву са својим шураком принцем Кобургом, и грофом Хојшом. Око 11 сати поћу отишао је да легне.

У уторник најутра био је лов, у ком је и краљевић судјествовао. Уморен и малаксао вратио се је краљевић из лова, ту је вече и опет провео у друштву своја два госта, а у 11 сахата отишао је спаваће.

За сјутра дан у ериједу, био је опет лов заказан, и то у 8 $\frac{1}{2}$ сах. прије подне. Јутро је освануло хладно сунорно. Пред вратима што су водили у стан краљевићев били су његов коморник Лошек и фијакер Братфини, који је краљевића редовно возио у лов.

У то се отворе врата од спаваће собе краљевићеве и он се указа на прагу. Било је 6 $\frac{1}{4}$ сахата. Краљевић је био обучен и на устима држао је мараму, да не удише хладни спољашњи ваздух.

„Шта је с ловом? Је ли већ вријеме?“ запита коморника.

„Царско Височанство“, одговори овај, „још је рано“; а фијакерица Братфини дода: „Још је мрак“.

„Онда ћемо се још мало одморити“ одговори краљевић и уђе у своју собу. Од тог времена прође 3 $\frac{1}{4}$ сахата, када је коморник пошао да пробуди својега господара. У 7 $\frac{1}{4}$ сах. куцнуо је Лошек на врата спаваће собе, која су била затворена, по не доби одговора.

Неколико минута касније куцнуо је коморник поново на врата, да упозори краљевића, да је вријеме облачењу. Опет не доби одговора. Од тог доба куцао је Лошек још шест пута на врата, све у растојању од 5 минута, али свагда замах.

Коморник је мислио, да краљевић хоће да је миран, те услед тога закључи, да причека на долазак принца Кобурга.

Тако прође читав сахат. Из спаваће собе није се ништа чуло. Око 8 $\frac{1}{4}$ сах. дође принц Кобург и гроф Хојш. Принц Кобург куцну на врата, па пошто и он не доби одговора, употребивши ови побочне неке степеннице које воде у одају испред спаваће собе краљевићеве.

Ону одају спајају са спаваћом одајом мала врата која не бјеху закључана. Гости уђоше у спаваћу собу. Већ један минут за тим истрча принц Кобург сав блијед на ходнику предаде коморнику брзојав с наредбом да га одмах отпрати на двореког савјетника др-а Видерхофера у Бечу.

За тим је принц Кобург дао наредбу, да се замак са свим затвори.

Дворски савјетник др. Видерхофер стиже у подне у Мајерлинг, и ту дозна шта се

догодило. Међутим је гр. Хојш отишао у Беч, да цар-краља извјешти.

Прошлог понедељника, кад је краљевић пошао у Мајерлинг, заглавила су се кола у којима се краљевић возио у блато код Гадена те је и сам помагао свом кочијашу да кола из глиба извуче. Том приликом напрезао се краљевић сувише и нишао је од Гадена до Мајерлинга оптро пешине те је на сваки начин набебао. При ручку је рекао: „Да идемо чим прије у постељу, добио сам праву кихавицу, те је морам на зној петерити.“ У уторник није дошао обједу. „Морам ме испричати“, рекао је принцу Кобургу: „Речи оцу и мајци да им руку љубим, поздравим Стефанију и Лизу и исприми хуке буке омом здрављу.“

Кад је принц Кобург дошао у двор на обједу, није била тамо краљевића а цар-краљ дочека га са ријечима: „За бога, шта је са Рудолфом?“ Принц Кобург умирио је цар-краља а у то уђе краљевића са умирујућом брзојавком краљевићевом. При вечери рекао је краљевић Хојшу: „Имак осјећам да сам још мало уморан. Идимо бих да будем сјутра свијеж у лову.“ У реду у јутру дао је краљевић свом слуги налог о лову. Слуга је хтио да пошаље ловце. „Не, не“ прекиде му ријеч краљевић, „то би ствар само побркало“. Лошек оде. Краљевић остане сам — и по том је слиједило оно о чему смо већ јавили.

Кад се на учестало купање нико не одава, обузе страх и ужас све које пред врата стојаху. По кратком савјетовању одлуче принц Кобург, гроф Хојш и слуга краљевићев, да обију врата. Избише средњи дио у вратима, те тако могаху дохватити браву и врата отворити. Призор који им се указао кад у соби уђоше следно је крв у жилама. Краљевић лежао је на постељи; горње тијело испуљено је преко кревета; глава је била доле оборена; лијева рука испуљена је ван кревета. На ушима примјетна се усипана крв. Први се приближио постељи коморник Лошек. Кад је цети емотивно краљевића, етаде запомагати. На то емо трона оду у оближњу собу и ту буде ријешено, да гроф Хојш одмах оде у Беч и јави што се догодило. Принц Кобург и коморник остане да чувају краљевића, да се ништа не би промјенило на мјесту посреће, док комисија из Беча не стигне. Крај постеље краљевићеве стајао је свијетљак у ком су гореле свијеће. Кад је гроф Хојш изишао из дворца, примјетно је кроз отворена врата, да су свијеће у свијетљаку на мало догорјеле и да би се угаљити могла хартија што је на крају свијећа била обавијена. Да се отуд не би што на столу запалило, врате се они натраг у собу, угасе свијеће и поћу изближе посматрати лешину краљевића. Глава је била доле испуљена, а из уста је текла крв и капала на под. Сад су истом опасили у сред чепа рану пушчану и да је главна ранијелена и револвер у десној руци која је к земљи спуштена била. Кад је гроф Хојш стигао у цар-краљев двор ријешено је, да ужасну вијест саопшти најприје дарици-краљини. Најприје је рекао, да је краљевић опасан обојом. Услијед навалашања краљичиног признао је онда, да је краљевић мртав а кад је краљица пошла да краљу саопшти црну вијест, рекао је проф: „Морам Вашем Величанству нешто у јасније још да кажем: краљевић се је отровао“. То ја немогу краљу да саопштим,“ одговорила је краљица дубоко потресена. И збоља, краљ је истом на вече дознао, да је краљевић сам своме животу крај учинио.

Кад се о катастрофи дознали, приповиједа „W. A. Z.“ био је краљевић још жив. Гроф Хојш отпутовао је одмах у Баден по др. Милајтнера и брзојавно позвао је др. Видерхофера. Кад је Милајтнер у Мајерлинг стигао, био је краљевић већ мртав.

Припреме за спровод.

У неђељу, 22. јануара (3. фебруара) у 9 $\frac{1}{2}$ сах. у вече пренијели су лешину у двореку парохиску цркву. Придворни свештеник дође прије одређеног рока са својом асепетизицом, и благослови лешину; по том су двореке слуге пренијели лешину у двореку парохиску цркву уз ову пратицу: Наприје је ходио један двореки курир а за њим пјевачи придворног музичког збора, пјевајући погребне пјесме, онда придворни парох са својом асепетизицом, па опет један двореки курир, онда обрехофмајстер, крилни ађутант и ордонанс-официр покојников. Око лешине која ће бити у мртвачком сандуку

прекривена покровом од бијелог тафета, ишла су четири лајбгардиста четири грабања и четири лајбгардиста коњаника а са друге стране мртвачког сандука ишла су још по три бољарека дјетића са запаљеним бакљама. У придворју дворске парохијске цркве дочекали су лешину први обрехов мајстер и надперемонички мајстер. Мртвачки сандук унијели су у цркву, поставили га на мјесто одређено за изложбу. Свештенство ће по ново благословити лешину, а затим ће се сви разићи и цркву ће закључати. О спроводу други пут.

Из живота нашљедников.

9 (21) априла 1858. објавила је грмљавина топова народима монархије вјест, да се родио насљедник пријестоло. Првих година водила је непосредну брзгу о краљевину дадила му генералица удова Валден. Као помен на то дјетишће доба краљевине остале су многе разне приче, од којих ћемо једну или двије да наведемо. Једног дана истао се је краљевин са својом дадињом по бечком пратери и видео је гомилу радника гдје у тачкама развајају земљу. Тај посао, који је пратило шкрипање точкова на тачкама тако се је донао краљевину, да је одмах хтио и он исто да ради, те није хтио одонуд да оде док му не обећаше набавити омање тачке за који дан. И збиља посетије неколико дана гледао је свијет, гдје мали краљевин, у својим тачкама ревносно разваја земљу. Други пут опет отишао је крипом од своје дадиње далеко у парк и није знао гдје је. Људи који су покрај њега пролазили питали су га ко је, а краљевин им је простодушно и безбједно одговарао: мама ме зове Руд, а отац ми вели Руди а други људи зову ме „царско височанство!“

Систематска настава краљевине почела је прије но што је навршила своју четврту годину. Краљ је наименовао 1. маја 1862. по нов. генералмајора грофа Гондракура за васпитача краљевину, на чије је мјесто 1865. дошао потпуковник а потоњи генерал Латур Турмбур. Читању, писању и вјеронауци учио је краљевина дворски капелан Мајер. До девете године учио је краљевин предмете основне народне школе, њемачки, мађарски и чешки језик. Мађарски учио га је апат Римсли, чешки надпоручник Шиндлер а њемачки језик и стилистику школки надзорник Бехер, којег је последије замијенио професор Егер а од год. 1871. професор Грајсдорфер који је краљевину предавао историју њемачке књижевности.

Послије Шиндлера предавао је чешки језик потоњи министар Јуричек, а пољеки, чиновник дворске канцеларије Хилонбранд. По жељи цар-краљевој учио је краљевин темељно сво предмете као што се уче у средњим јавним школама. Наставу у латинском и грчком језику руководио је универзитетски професор Флајшман, земљопис учио је краљевина професор Грин, природне науке Хохштедтер, чешку историју проф. Гиндели, а мађарски језик и књижевност Хијацинт Ронај. 11 и 12 (23 и 24) децембра 1872. положио је краљевин у Геделу у присуству краљеву и неколико политичких личности што их је краљ позвао — сјајно лепит ил свију предмета, које је учио. За тим наставио је краљевин редовно даље своје образовање и полагао је сваке године два испита. Док је краљевин учио гимназијске предмете предавали су му и о лијепој вјештинама и учио је музику, цртање и сликарство. 1875. почео је краљевин учити философске и правне науке; философске предавао му је професор Грајс-

дорфер, философију права, историју права и римско право професор Екнер, аустријско казнено право и казнене поступак професор Келер народну економију професор Менгер и угарско државно право министарски савјетник Јосиф Бартош.

12. (24) јуна 1877. пошто је довршено васпитање, проглашен је краљевин пунољетним. Добио је свој посебан двор, којем је на чело постављен гроф Вомбел као обреховмајстор. Прије но што је отпочео краљевин да врши своје војне дужности, кренуо је 19. (31.) децембра са краљицом на пут у Велику Британију, гдје је проучавао инглеске друштвене обичаје и политичке и друштвено економске одношаје. Из Инглеске отишао је краљевин у Берлин а отуд у Франкфурт на Мајни и ушлео вјести о смрти свог ђеда надвојводе Франца Карла вратио се је у Беч. До 11. (23) јуна 1878. остао је краљевин у Бечу и вршио је своје војне дужности а по том заповјести цар-краљевој отишао је у Праг и вршио војну службу код 36. пјешачког пука. 7. (19.) августа 1879. примио је заповједништво тог пука а у септембру идуће године наименовао је генерал-мајором и контр-адмиралом. 6. априла 1881. по нов. постао је заповједник 18. пјешачке бригаде у Прагу.

Женидба.

Мјесец дана по том била је женидба краљевина Рудолфа са белгијском принцезом Стефанијом, унуком чувеног палатина Угарске Јосифа. 1880. пошто се је краљевин Рудолф вратио са свог пута из Шпаније и Сјеверне Африке, отишао је белгијском двору у походе гдје је упознао и заволио своју будућу супругу. Било је те 6. марта по нов. Краљевин и принцеза Стефанија шетаху се по зимској бапти бриселског краљевског двора и краљевин пружи руку принцези Стефанији и запита је: „Хоће те ли да будете сапутница мојега живота?“ Принцеза обли румен али ипак одговори сигурним гласом: „Од срца радо, и Ваша Висоост нека је увјерена, да ћу увијек моју дужност испуњавати.“ Сјутра-дан брзојавио је краљевин свом оцу ово: „Познати сам краљевском двору на објед. Принцеза ми се врло допада. Љубим Вам руке.“

Зарука је била у најужем породичном кругу и присуствовао јој је још само белгијски министар предсједник Фрер-Орбан и неколико чланова високе белгијске аристократије. Вјенчање је одређено због тог што је вјереница још премлада била на неизвјесно вријеме. Краљевин је по том отишао на подужи пут на исток, најприје у Мисир, а онда у Палестину.

9. маја 1881. год. по нов. дочекала је вјереница принцеза Стефанија на свечан начин у Бечу гдје се је на величанствен начин светковало вјенчање њезино са насљедником Рудолфом. И садашњи њемачки цар учествовао је као принц Вилхелм Пруске у сватовској свечаности свога пријатеља.

* * *

Старање краљевинево за војску, хумани поступак његов према војницима, од најнижег до највишег чина, све то учинило је да је краљевин у војсци у свакој пригоди највећом радошћу и највећим одушевљењем био дочекиван.

Но краљевин аустро-угарски био је знан, чувен и припознат исто толико и у круговима изван војске. Као одличан орнитолог и природњак уопште извојевао је он себи за рана пуно мјесто међу

научницима аустро-угар. монархије. Доказ његовог труда и заузимања на том пољу његова рада јесу дјела: „15 дана у Подунављу“ и „Пут на Исток“.

Изнад свију тих производа духа краљевинева узвисио је се дјело што га је он ријетким усталаштвом прегео да изведе, дјело, које ће остати трајан споменик његових у сваком обзиру племенитих подвига. То је дјело: „Аустро-Угарска у ријечи и слици“.

Какви су смјерови руководили дух краљевинева у том предузећу, свједочи најбоље оно мјесто из предговора к том дјелу, гдје он дословно вели: „Књижевнички и умјетнички кругови свију народа ове монархије удружили су се у заједнички посао, и ово дјело треба страшно свијету да покаже, какво големо благо духовно ми имамо у појединим земљама и народима, и како су се они сви сјединили у предузеће, које треба да служи општем осјећају љубави према отаџбини.“

Тим путем, као протектор поменутог дјела, дошао је краљевин Рудолф у додир са чувеним научницима и књижевницима монархије, а то је допринијело да је он постао моћни заштитник и унапређивач свију огранича науке и умјетности, те су работници на пољу културног унапређења монархије с највећим поуздањем погледали на краљевина, као у сваком обзиру достојног насљедника славног ојенчана му родитеља, који данас заједно с народима својима оплакује своју и њихову тешку судбину.

ДОПИСИ.

(Ј. П.) Бар, 20 јануара.

На дан српског просвјетитеља Саве, Његово Височанство Господар и Њихове Свјетлости Њаз Нашљедник Данило и Велики Војвода Мирко с великом пратицом, упутили се к цркви. Мило ми би, е се тога дана у Бару потрфео. Пошто се отпоја служба божја, крену Господар а ми сви за њиме, те право к школи. Скромна али пријатна и дивна свечаност бијаше ме очарала; свечаност, какве школа барска није запамтила; свечаност, која би обасјана свјетлим долазком Онога, који се родио, да обнови и да оснажи оно што је свети калуђер са својим оцем замислио и започео био.

Та, све дивно бијаше! све весело бијаше! — Како неће? Господар дошао да им са Својим Нашљедницима украси прославу дјену. — Помагао Бог таквоме Господару, па српска омада сретна си, српски народ срећан си!

Школа и школка авлија бјеху окићене лавориком; више самјех врата окићена стајаше слика Господарева. Школа бијаше прострta њилима, а на зидовима бјеху слике Св. Саве, Господарева, Цара рускога, мапа црногорске књажевине.

Још небјаше Господар до школске авлије стигао, а чујаше се химна: „Убавој нам Црној Гори“... Пред школом се стекло много народа. Учитељ господин Митар Ивелић приступи руци Господаревој, и Господар са Свјетлим Књажевима Данилом и Мирком, а за њима војводе и остали главари уђоше у школу.

Иза водоосвећења приступи Цано Чобовић, мухамеданац, ученик II-ог разреда да свога Господара добродошлицом поздравил иза чега се кличаше: „Живио Господар! Слободом говора и мимике тога малог Србина остварио задњићени. Од милине,

очи ми засузише. Лијепо га Господар дарова; а куд ћеш љепшега дара, лијепо дијете, куд ћете ви љепшега дара, приједна господо учитељу, но кад видите, ће вам Господар ђену грли и љуби, ће је Њаз Нашљедник грли и љуби? — вас тада и грли и љуби и Бог и Господар. — Пошто се Господар поприча мало с пресвјетлијем Прабискупом Милиновићем, који бјеше на славу дотрчао, а поприча с дјеном, узе програм и рече, да би боље било изван школе, као што и бјеше, јер је авлија пуна била народа, који не могаху у школи стати. Пред школом су ђаци у полукругу пјевали. Пошто отпјеваше „Бранково коло“ нареди Господар сержару Раду Турову, да се сви ђаци дарују.

Велики народ чекаше на ђаци, куда ће Господар проћи, и кад Господар крену стаде се проламати од кличања „Живио!“ Овамо школа а онамо народ — ту кличаше мало и велико!

Пошто народ отпрати Господара, одоше г. г. свештеници да освете водичу у ђеновачку школу. При водоосвећењу присуствоваше господин војвода Машо Врбица, окр. кап. Илија Гавров Поповић, бивши уредник „Драшкова Рабоша“ г. Јово Метлић, г. г. учитељи и други народ.

Програм ђеновачке школе састојао се из поздрава гђице учитељице и неколико пјевања и декламовања. Ученица II-ог разреда, Јустинијана Ђокић декламовала је одломак из „Балканене Царице“: „Ја у будућност вјерујем Зете...“ Ученица II-ог разреда Љ. Иличковића декламовала је нар. пј: „Косовка Дјевојка“. Ученица I-ог разреда, Јоке Пејовића декламовала је пјесму „Књагиња Спаситељка“.

Мушка основна школа бијаше приредила шљедени

Програма:

1. — Свечани говор г. учитеља Ненезића.
2. — „Ускликимо“ — пјевају ђаци.
3. — Сироче, пјесма Змајева — декламује Стијепо Ђурић уч. IV. р.
4. — „Бранково коло“ — пјевају ђаци.
5. — Драшко из Млетака, одломак из „Г. Вијенца“ — представља ђаци.
6. — Радо иде... пјевају ђаци.
7. — За слободу — деклам. Цано Чобовић уч. II. р.
8. — Убавој нам... пјевају ђаци.

Изваз програма, Цано Чобовић уч. II. р. поздравио је Господара пјесмом „Косовке Дјевојке“:

Добро доша, Господаре!

Још сам Српче мало,
Па и не знам, да Ти причам,
Што би веће знало;

Ал' молитву знам подигнут —
— И она је мала:
„Што смо сретнији од другог,
Теби Боже хвала!“

„Фала, што нам мимо цара
„Даде Господара,
„Да нам сијне као сунце
„Из Твојих њедара!“

Господаре, српски царе,
И из овог храма
Сунце сјаје па разгони,
Што наћера тама;

Српски царе, и ми Српчад,
За то мријет справни,
Кличемо Ти: живио нам,
Владаоче Славни!

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БАРБЕРО.

(Наставак.)

II.

То бијаше последије битко код Гулме. Армија Шанзи, гоњена непријатељима, помазо одушаче. Ђуде, које је она остављала за собом не бјеху дезертери. Сломљени од умора, падаху они на путу, кад им њихове уморене и крваве ноге отказиваху послушност. Армија ипак продужаваше пут, умањујући се на сваком кораку, но не губећи наду на благодарност својих и чекајући одсудну битку. Једном у зору, чета упрљаних, направљених и рђаво обучених, но ипак гордо идућих солдата, дође у С. Феликс. Видјених куће, којих кровове златијаше исходеће сунце, на лица солдата блијеску зрак радости.

— Село, господин поручник! — рече стари сержант официру, идућем на чело чети, гледајући на карту, коју држаше раширену.

— Село, но то чети није велика на-града последије ноћи у шуми а још нијесмо ни јели... Сант Феликс, — прочита поручник; — то је село Сант-Феликс. Одат ћемо ноћи овим правцем; — он показа на карти, — данас се морамо сјединити са војском. Знате ли ви, сержант, има ли у нашој чети људи који познају ову провинцију?

— Ја сам био негда овдје, господин поручник; то је баш добар пут, којег сте показали. Кад прођемо Сант Феликс, не

ћемо налазити многа села, зато би се овдје требало постарати за храну.

— Но, онда напријед, брже! Надам се да ћемо се овђе моћи најести до воље. Осокољени солдати брзим корацима брзо дођоше до првих кућа С. Феликса. Долазак њихов бијаше одавно опажен.

— Солдати! солдати! — чујаше се вика; испочетка се нико не питаше, ко су они, домаћи или непријатељи; у осталом сељаци се једнако бојаху и тих и оних. Чета се приближи: немају племова, — то су Французи, но какви Французи? То су они разбојници, о којима је говорио господин мер. Жене већ виђаше куће, пластове и сјењо у пламену. Потрчаше да извијесте г. Барбера. Он дође, повезат шарфом, испуњен својим достојанством и значајем своје дужности, одлучно рјешивши се да и своју сопствену и својих подчињених имовину заштити.

— Господин мер, — рече поручник, салутирајући, — молим вас, реците да даду мојим људима леба и меса. Ми хитамо. Учините, да би то било што прије, ми морамо што прије ићи даље, како би се сјединили са армијом.

— Канетан... командир... пуковник... — муцаше Барберо, — ја се јако љутим... ја жалим... село је сиромашно, хљеба нијесмо некли... Немамо ни живине, просто неможемо вам ништа дати.

— То није могуће, — викну поручник. — Ви ме нећете увјерити, да у том селу нема никаквог леба. Моји солдати умиру од глади. Ево већ 24 сата како нијесу ништа јели а сваки дан су чињели

по два марша. Мер спутивши главу, раширивши руке, као знак да неможе ништа учинити, шућаше.

— Платиће вам се што буде. — продужи поручник презирућим тоном. — Ја ћу вам добро платити, бићете задовољни. Кад ви, не оћете ништа дати, то ви, може бити да ћете продати храну мојим солдацима. Погледајте их, они су измучени; како бисте ви хљеба, да се они са армијом сједине. Ако се сретнемо са непријатељем како ће се они тући?!

На ријеч „платиће се“, Барберо се претвори у ухо, но пошпелив, да једина гаранција официрова, да ће му бити плаћено, није доводна, одговори:

— Ја вам кажем, ми немамо ништа; је л' тако, — додаде он обрнувши се некојим ближим сељанима.

— Тако је, господин мер! Барберо је очекивао такав одговор, знао је он добро, кога нита.

— Били би било добро учинити претметачину, господин поручник, — пришапта официру на уво сержант.

Поручник је био храбар, поштен официр, но како се виђаше још млад и неискусан; он нехоћаше да употреби то насље над својима. Ипак ману главом и рече меру:

— А ако ја заповиједим, да се претраже куће, милостиви господине?

— Претраживати куће, — поче се дерати мер, — грабити! красти! као да сте непријатељи! но ипак ви нећете ништа наћи...

У тај мах би прекиден сељак, који, дошавши, пришапта му нешто на ухо.

То, што он чу, учине му да поблиједи и он подиже руке к небу.

— Господе, — мишљаше он, — још ће се овђе и тући, што ће тада бити од села?

Међу тим извјешће, које он дознаде, би донесено и поручнику од два стражара, метнутих на уласку у село.

Поручник удари ногом о земљу и пушти нешто кроз зубе, што се не пише у књиге.

— Колико их је? — запита он једног стражара.

— Десет пута више него нас, ако не а још више.

— Обемоли се овђе ушанчити? — запита сержант.

Поручник погледа презирући на Барбера, слеже раменима и рече:

— Залуду! — здружићемо се са армијом и тућићемо се на другом мјесту, ће бити боље, на пут мојим!

Солдати мучећи постројили се и кренуше из села. Прозајећи мимо мера, сержант се не мога уздржати, а да не покаже меру пест и Барберо чу, како га проз зубе псоваше: „стари зликовче, ако је истина, да на небу има Бога, то ћеш ти платити за ово, како на овом тако и на оном свјету.“

III.

Тек је малена чета зашла за брежуљак, Пруси заузеле село. Њих бијаше много, и иђаху у колована умјереним ко-раком. Сунце се одбијаше од њихових бајунета и судова привезаних на раацима. Батаљони се оружјем на плећи, незауостављајући се иђаху један за другим као

(М. Р.) Његуши, 15 јануара.

У овдашњој школи, ове године прослављен је дан светитеља и просветитеља св. Саве овако: Из јутра на Савин дан, останула је школа окићена тробојнијем заставом и прије изласка сунца скупили су се ученици свију разреда чисто обучени. Учитељ их је уредио те су под заставом парадно пошли у цркву у Ђераковиће и тамо одстојали св. литургију; по свршетку св. литургије вратили су се са свештеником и литијом у школу. Школка соба била је украшена иконом светог Саве и ликовима Књаза и Књагиње. На школском столу наредна је била вода, коју су прво свештеници осветили, а по том пререзали кршним колач у славу и част св. Саве, а по том осветили кољиво и покропили св. водicom присутни народ, ког је била школа дупке пуна.

По свршетку свештенодјенства епо је учитељ на своје мјесто и почео говорити бесједу и то врло кратку, али и ако бијаше кратка ипак је присутне јако тронула, јер се из ње јасно могло разумјети како је св. Сава неуморно цијелога вијека радио на корист свог отачаства, и да је потомству ерпеком највећији аманет оставио школу; па када је тако, вели бесједник, то треба сваки Србин и Српкиња да се одужи том великом аманету св. Саве, а одужиће се онда, ако прегне: вољом срцем и душом да ради на напредак школе шаљући у њу свој подмладак да се богати оном благодетном срећом која се може само у школи добити а није друго и када буду сви Срби и Српкиње добровољно и једногласно на то кренули, цијели Срби ићи ће у срећање сретној будућности и тада ће све ерпске школе радосније зајевати химну великом Оцу и утемељитељу ерпске школе.

Када је бесједник поменуо име Господарево сав присутни народ и ученици у три пута узвикнуше радосно „Живино“.

По свршетку говора ученици су одијевали химну св. Саве, по њој нашем Господару; а иза тога ученици декламовали су: „Спалаште“, „Надвено се облак густи“, „Бог се драги“, „Прногорац“, „Нек се овај вијек“, „Велеки Барди“, Народну цјесму „Царев Лаз“, „Бјеше облак сунце ухватио“ и „Краљ Вукашин“.

Послије декламовања ученици су испјевали „Зетско коло“ у 2 гласа и „Онама онама“. А по том је учитељ прочитао дио закона што се тиче грађана и објаснио; иза тог дао је поуку ђачкијем родитељима како треба да поступају са својом дјечицом у дому у погледу: хране, пића и јела, чиствоће у опште а нарочито хаљина. Учитељ вели: не може се вагда ново али чисто колико је више могуће. И најпослије упитао је ђачке родитеље, како они гледају на школу? Они су одговорили једногласно, да они гледају на школу чисто као на благодатну чиницу.

Скуп у школи трајао је до по сата по подне а тај час свечаност је свршена и учитељ је захватио главарима, свештенству и народу на љубави коју имају према школи које су засвједочили својим многобројним присуством.

(К. Д.) Бар, 20 јануара.

Овијех дана са срећом имадосмо на продају сапуна од прве сапунарске фабрике, која је утемељена у нашој држави. Врета је најбоља, која може да конкурише којој-драго врети, те производе фабрике по Грчкој, Турској, Италији и Аустрији. Као што су

валови на мору. Селаца, удвеновних се од страха, сакрише се по кућама, и као миши из рупе, извириваху и они иза прозорских завјеса. Само једна жена, које кућа бијаше на селској пијаци, одважи се да отворише врата те да зовне своје љубопитно дијете, које бијаше утекло на улицу, да изближе види бајонете и пилемове.

— Стој! — командова официр и сва трупа, спутивши оружје к ноги, стаде.

— Јели овдје ваш мер? — повика официр показавшој се жени, — нека одма овамо дође!

Барберо једва се врнувши дома и још неусијевши скинути шаро, јави се, вас дрхћући од страха.

— Јесте ли ви мер С. Феликса? — запита официр, показујући претом на карту. Барберо баше да се одрече, но како? Он мора бит да зна, да је он мер.

— Село је богато, — продужи Прус, гледајући своје записке. Г. мер, реците да се одма донесе хљеба, меса, волова и овнова. У овој покрајини има много овнова. Реците да се то нечаећи одма овамо донесе.

— Ма, господине... промуда мер, застрашен његовим суровим погледом и великим жутим брковима.

— Одма, овај минут! — понови официр. Тропак љемачке војске биће плаћен добрим парам. Ми ћемо платити не погађајући се. Донесите све одма!

Погледавши ћесу, напуњену златом, сребром и банкашатама, мер пристаде.

— Њемци ће платити; а ако и не би хћели платити, то би им онда тешко било забранити, што хоће да не узму. Французи не би смјели то чинити, — мишљаше он.

ме увјерили, то много зависи од воде барске; а занета и сам знам, да се у многим оближњим мјестима као у Складру, Валони и т. д. покушавало, да се подигне фабрика за израђивање сапуна, али нијесу успјели. За први добар успјех наше индустрије, треба захвалити великоме труду неуморног и необично даровитог Црногораца Војводе Маша Врбице, који и на ови начини зна да побјеђује. Друг и ортак г. војводе Грк је по народности а зове се Кристофор Ризо. Господин Ризо такођер је човјек, који је пошеничар за радом, и који је путујући по Јевропи стекао друштвеног образовња.

Г. власници ове прве црногорске фабрике од свог најпрвог производа послаше најпрву капетану *Насином Високијем Милени*, израдујући своју најдубљу поданичку оданост, као и жеље за радом, који је народу на корист.

Од своје стране желим оно, што мислим, да ће и други пожељет: желим напредак у радњи г. власницима фабрике. Желећи њима, желим народу, коме су напали још друге индустријалне операције започети. *Erunt si innovent!*

(П. М.) Горња Морача, 19 јан.

(Прослава светосавске свечаности.)

Ове године, по обичају прослављен је дан св. Саве, и светковина је текла оним редом: Четрнајестој јануара, лицем на Савин-дан, у 9 сати у јутру, отпочета је служба божја у овдашњој цркви храму св. Илије. Службу је одслужио овдашњи свештеник г. поп Шћепан Војводић. Послије службе, уређени ђаци, са учитељем и свештеником а за њима сав народ, уз пјесмање св. цјесама, упуте се пут школе, која је била како с пола, тако и изнутра окићена вијеницама оплетеним боровијем зеленилом. У школи поменути свештеник освети водичу. Иза водо-освећења, овдашњи учитељ г. Петар Перовић, изговори пред народом подуг, али јасговит говор који, простора ради, не могу у цијелости овђе саопштити, али ћу у кратко садржити истога изијети. У почетку свога говора, г. учитељ Перовић, говорио је о значају светковине, а за тим у кратко описао живот светитељев, и у исто вријеме истакнуо дјела светитељева, која је у корист ерпском роду учинио. За тим је говорио и о нашем народном одијелу, т. ј. о накиту истога, доказујући, које штете трпимо ми, китећи наше одијело златом и сивилом, а у исто вријеме препоручујући, да одијело правимо од нашега домаћега производа, којег Богу хвала у изобилју имамо, доказујући неопиране користи, које би нам овај покушај допринио. Даље је говорио о школи и просвјети, да настојимо да своја чеда васпитамо и одгајимо у духу правде и истине, те да их спремимо, како ће се и они, у своје вријеме, одзвати својој светој дужности и правим се синовима домовине своје назвати. Даље је говорио о раду, доказујући у исто вријеме да само радиши Бог помаже, и т. д. завршивши свој говор са: „Слава првом ерпском просвјетитељу св. Сави!“ које је ријечи сав народ једногласно повторио. За тим су ђаци отијевали светосавску цјесму, иза које су неколико ђака декламовали лијепих одломака из „Горског Вијеница“ и збирке Змајевановићевих цјесама. Иза декламовања ђачког учитељ са ученицима отијева Господареву химну, коју, пошто сврше, народ пропрати са небројено громогласних усклика: Живино! За тим, истим редом сви се упуте од школе, уз пјесмање св. цјесама, цркви, где се је добио отишет. При светковини су учествовали

Барберо издаде заповијед. Официри отидоше у судницу, да одредједе колико треба хране а солдати се раскомотине на селској пијаци. Освојени селаци доносаху првима њихову храну, а по кућама официри гоняху се јајима, свјежим маслом и воћем. Газдарице не знаху, где су им главе, приправљајући им јело и отчењавајући боце са вином и ракијом. Село изгледаше као каква велика триезарија. Барберо бијаше задовољан. Пруси су платили, а члјим парам, француским или њиховим, но није ли то свеједно? — и то је добро, особито у ратно вријеме, кад трговина бјеше стала.

Пруси почеше кретат. Началник њихов запита, колико је одавде далеко мјесто, названо „Четири Пута“, где они морају данас доћи. Видјев, да су људи доволно одморени, даде заповијед. Знак за полазак би дан и трупа се крену, брзо они пробоше носејде куће у село, и још неколико минута и та тамна маса виђаше се далеко на путу, покрити прашином, кроз коју сијеваху час по час врхови од пилмова и бајонета, освјетљиваних јутрењим сунцем. По одласку њиховом становници С. Феликса, дуго се још причаху о њиховој љубезности и расипности; пруски новци звечаху у њиховим ђесама. По неко ипак жаљаше Французе, отинавши отоле гладни, жеђни и уморени, стежући своје гладне трбухе кајасима. Барберо о томе не мишљаше ни мало.

(Наставиће се).

Превео: Милан Павловић.

господин војвода Шале Војводић и господи капетани: почасни капетан г. Мрдеца Радовић и кан. г. Милика Војводић. Пред црквом народ се брачки опрости са бившим капетаном овога племена, г. Мрдецом Радовићем, који је, предавши исту капетанују новом капетану г. Милики Војводићу, био дошао да се са народом брачки опрости. Народ, прихватајући се са бившим својим капетаном, са радонију прими свога новог капетана, где почасни капетан г. Мрдеца Радовић, иза неколико јасговитих ријечи, којима је захвалио Н. В. Књазу, на милости, што је новог капетана и вретна човјека овоме племени даровао, ускликаше: „Живино Књаза са цијелим Владајућим Домом!“ које народ пропрати са небројено громогласних усклика: „Живино!“ За тим се два капетана поздраве, и почасни капетан г. Мрдеца Радовић отиштује.

ПЕДЕСЕТОГОДИШЊА ПРОСЛАВА ТЕКЕЛИЈИНА ЗАВОДА.

Новосадски „Врањак“ пише:

Је ли то збиља или омана? Зар тај живот може да пробије из ерпске интелигенције? Зар енага народних идеја има још маха на толико оцрњену ерпску интелигенцију? Али на страну таква питања! А да гдје је и до сад била битна, главна снага ерпског народа у овим крајевима, ако по у свјесне интелигенције? Да, ту је била, на је и сад, а биће ако бог да и од сад, биће, ако је по вољи противницима да чују, и још више јаче и бујније.

Али да за данас бацимо појам „противника“. Данас је била слава, прослава овог човјека, који као удепен голем строј податаче народне особине, да створе или управо да покрену задријемале снаге за народни опстанак, подизање, учвршћење. Ту падају малии малкоментити, јер разбор народни можда за неко вријеме и дође у забуну, малу оману; али за мало па жениће удари оним и тем, што му срчане идеје, у друштву са науцима хладнога разума налажу, да се држи до посјетка.... Ту не треба нико да се вара и — сад да пријеђемо на сам епис данашње врло лијепе просјетне прославе, 50-годишњице Текелијина завода.

*

Припреме за прославу нијесу биле, тако рећи, никакве. Из овог цијењеног листа се могло видјети неколико пута, како је ишла цијела ствар. Та прилика није била подесна, да прослава непадне на задовољство. Али је данашњи дан показао, а та појава је и изазвала прве редове овога извјештаја, показао је, да се у народу нашем у енако доба уније да схвати значајан моменат и без велике хуке-буче. Пештанска ерпска православна црква била је дупком пуна. Гостију са скоро свих крајева раздробљеног Српства накупило се у импозантном броју. Бог зна, кад ће опет видјети овај храм толико одабраних синова ерпског народа! Не зна се управо, ко је боље био заступљен Банат ли, Бачка или Сријем. Али то није ни главно, главно је, да је овогстрано Српство схватило велики културни значај текелијина завода и да је и дало јасна доказа том схватању. Колико смо могли ухватити, видјели смо гостију из Н. Сада, Велике Кикинде, Сентомаша, Каменице, Земун, Темнишара, Вел. Бечкерек, Врањева, Арада, Биограда, Сегедина, Сит-Андрије, Помаза, Калаза, Загреб и др.

Свету литургију је служио г. Јеремија Мадаревић, протопресвитер будимски са г. Симом Костинем, парохом пешт. и Костом Николићем, парохом каљинским уз асистенцију придворног ђакана Њег. Виокопроеосвештенства епископа нашег Арсенија.

На кору је од почетка службе до јеванђеља пјевало пјевачко друштво ђачко, којем је коровођа Васа Јакинић, правник. Иначе доста малено ово пјевачко друштво је изненадило складним и прецизним појањем, а то је нарочито у првом реду заслуга нашег младог коровође а ту одмах и пјевача. Од јеванђеља до краја је пјевало редовно пјевачко друштво црквено, којем је коровођа г. Јевђеније Стојановић. Ово пјевачко друштво је тако рећи пробудило код многих религиозних осјећај, те је и црква пунија по дотле.

При крају је изговорио г. Сима Костин глосни пророкијед, указујући у истој на значај светосавског дана у Срба, а нарочито довео у везу са значајом Саве Текелије чију усмену данас славио. При свршетку је пропратена проповијед одобравањем и акламацијом „Слава му!“

Из цркве се отишло у завод Текелијин. Двије трећине од оних, који су дошли са свештенством уз појање — не могаху ући у дворану текелијина завода, јер је већ била препуна одабране публике. Ту се осветила водича и по том је редовно пјевачко друштво под водством госп. Е. Стојановића отијевало св. Савску цјесму. Иза тога је настала свечана сједница надзорништа текелијина завода, кад је предсједник јој б. Ф. Николић поздравно госте који се стекли на прославу. Уједно је позвао и надзорника овог завода г. Ст. В. Поповића, да прочита брзојаве, што сти-

гоше за прославу а послје да прозбори ријеч о бесмртнику самом, о Сави Текелији.

Ту је надзорник текелијина завода прочитао брзојаве, што су дотле били стигли (13.) и по том је одпочео бесједу.

Г. Стеван В. Поповић у подужој лијеној бесједи запозналим, толиким ријечима насликао је живот и рад неумрлога добротвора Саве Текелије. Изнио га је као најученијег Србина свога доба. Да је био он први Србин, који је положио у Пешти 1776. докторат права, свршивши дотле камералистичке школе у Бечу. Опширније о раду у архивама уг. двореке канцеларије и ерпских народно-црквених сабора. По том о предсједништву у „Матици Српској“ и најзад о заклади од 1838. године. Од 1838. до 1858. бивало је у заводу или као што се и друкчије каже у „Пантеону“ сваке године по 12 питомаца (изузимајући буну), а од 1858. до сад све по 18 питомаца. По рачуну је одијеовао завод текелијин од данас: 240 питомаца и 68 подпитомаца. Опширније је уплетено и о војничкој заклади.

Говорник је пропратен бурним одобравањем а нарочито кад се говорник при крају окренуо лицем епис Саве Текелије, која је била украшена врло лијепим вијенцем од природна цвијећа, урешена свјежим цупољима ружиним — учинила је апотеоза епис текелијиној необичан утисак и одобравању и усклицима једва би краја.

Говорник је обеоу у говору, да ће изаћи „Споменица“ по одлуци надзорништва, а коју ће он написати опширније. Свакако је то потребно и што прије.

Иза говора је пјесачко друштво под водством г. Е. Стојановића отијевало „Текелијанску химну“, спјевану и удепену за ту прилику. Химна гласи:

„На небу си, света душо,
Текелија Саво!
Тамо очи подижи,
Кад је небо мутно,
Кад је небо плаво
И кад ерпе у дну стреш,
Твој нас наук крјени:
Нас облаку твоје душе
Зрачи боготан,
Кад смо братски загрени
И на правом путу“.
Врди и надали,
Ти нам пириш крила нади,
Оче Срба млади!“
Ко те не би диком звао,
Славу ти одаћо.
Ко се не би вавосно
Власком духа твога,
Текелија Саво:
Буди јави твојих снова
Од твојих спина!“

Химну је сложио г. Евђеније Стојановић али је тајно, ко је написао ријечи, увјеравајући, да му је пјесник рекао, да не кажује до послје светковине. Тајна се рекла и није било изненађење, да је химну написао: Змај Јован Јовановић за педесетогодишњицу текелијина завода.

Композиција се допала необично у толико више, што има у њој мотива из наших православних арија а уз то и иначе из религиозне музике. Химну је композитор поклонио Текелијину заводу.

За тим је завршен тај дио свечаности у 3/4 сахат по подне.

Око 2 часа послје подне био је банкет у реду. Цијена од особе је била 5 фор. Данашњи питомци и још неколико гостију нијесу плаћали. На банкету је било до осамдесет особа. Најстарији питомац текелијин др. Ђ. Радовијевић је био такође. Међу присутнима видјесмо између осталих: предсједника „Матице Српске“ г. Милоша Димитријевића, предсједника овдашњих ерпских прав. општина барона Ф. Николића и г. А. Стојановића, др. Илију Вучетића, потпредс. саборска, г. А. Хаџића, секретара „Матице Српске“, г. Мишу Димитријевића, г. Лазу Дућерског, одијељеног предсједника Сјевца, г. Стеву Јовановића, потпредсјед. пешт. цркв. општине, др. Живка Богдана, г. Ристу Телешког, Миту Пачуа и пречасног г. Влаховића протопресв. из Вел. Кикинде, Милана А. Јовановића, проф. ерп. нов. права, велике гимназије, др. П. Јанковића, др. Свет. Димитријевића из Темнишара, др. Т. Недјелковића из Земун, др. Богдана Гагридовића, пр. вел. шк. у Биограду, г. Миту Ружића, нашег вијештака нар. позоришта и др. У њих надзорник текелијина завода са питомцима.

О ручку је пало преко двадесет здравица

СВЕТОСАВСКА ПРОСЛАВА У Н. САДУ.

Дан пун мила и славе, дан пун одушевљања и живота, дан ком у години нема подобија — то је св. Сава у Н. Саду. Од бијеле зоре, како се јутрење боже почне, па до сјутрашње зоре, неуспено је цијело то вријеме славама и веселјем. Пред подне у цркви и школи, посље подне у „Матици“ чини се помен првом просветитељу и учитељу ерпском, и то је што се одиош на инетет, а у вече је гимназијска бесједа, кад нагрне све што је чисто и здраво, да се провесели, да на овом великом дану пусти мало срцу на вољу. Тако је то већ многа година, па тако је било и ове.

Посље јутрња и свечане литургије у

Уредник и издавалац Божо Новаковић.